Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

15.2.2017

Hallitusneuvos, lainsäädäntöjohtajana
Hanna Nordström

Eduskunnan puolustusvaliokunnalle

HE 94/2016 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi puolustusvoimista annetun lain, aluevalvontalain ja asevelvollisuuslain muuttamisesta

Vastineena puolustusvaliokunnan saamaan perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 65/2016 vp - HE 94/2016 vp) sekä valiokunnan saamiin asiantuntijalausuntoihin todetaan kunnioittavasti seuraava.

1 Perustuslakivaliokunnan lausunto

Perustuslakivaliokunta on antanut 13.12.2016 lausunnon hallituksen esityksestä puolustusvoimista annettua lain, aluevalvontalain ja asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Seuraavassa esitetään arvioita siitä miten perustuslakivaliokunnan lausuntoon 65/2016 vp sisältyvät huomautukset voitaisiin ottaa jatkokäsittelyssä huomioon.

Puolustusvoimien kansainväliset tehtävät

Perustuslakivaliokunta totesi, että valiokunta on aikaisemmin antanut jossakin määrin merkitystä sotilaallisen maanpuolustuksen erityiselle luonteelle arvioitaessa sääntelyn täsmällisyyttä. Nyt käsillä olevassa sääntely-yhteydessä puolustusvoimien kansainvälisen tehtävän määrittelyn jonkinasteinen väljyys ei muodostu perustuslakivaliokunnan mielestä ongelmalliseksi, erityisesti ottaen huomioon avun antamisessa noudatettava päätöksentekomenettely. Perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota, että lakiehdotuksen perustelujen mukaan kansainvälisen avun antamisessa voisi olla kyse esimerkiksi sotilaallisen avun antamisesta EU:n keskinäisen avunannon lausekkeen tai yhteisvastuulausekkeen perusteella, aluevalvontayhteistyöstä tai sotilaallisena operaationa toteutettavasta siviilien evakuoinnista kriisialueelta. Perustuslakivaliokunta totesi että puolustusvaliokunnan tulisi vielä harkita tehtäväsäänteln täsmentämistä laissa esimerkiksi 2 ja 12 §:n perusteluissa esitettyjen seikkojen kaltaisilla maininnoilla.

Puolustusministeriön näkemyksen mukaan tämä tapahtuisi luontevimmin puolustusvoimista annetun lain 2 §:n 3 kohtaa täydentämällä eräillä perusteluissa jo mainituilla esimerkeillä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Hallitusneuvos, lainsäädäntöjohtajana
Hanna Nordström

Seuraavassa ehdotus 2 §:n 1 momentin 3 kohdan uudeksi muotoiluksi (muutokset lihavoitu ja yliviivattu).

2 §
Puolustusvoimien tehtävät

Puolustusvoimien tehtävänä on:
1) Suomen sotilaallinen puolustaminen, johon kuuluvat:
a) maa-alueen, vesialueen ja ilmatilan valvominen sekä alueellisen koskemattomuuden turvaaminen;
b) kansan elinmahdollisuuksien, perusoikeuksien ja valtiojohdon toimintavapauden turvaaminen sekä laillisen yhteiskuntajärjestyksen puolustaminen;
c) sotilaskoulutuksen antaminen ja vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen ohjaaminen sekä maanpuolustustahdon edistäminen;
2) muiden viranomaisten tukeminen, johon kuuluvat:
a) virka-apu yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, terrorismirikosten estämiseksi ja keskeyttämiseksi sekä muuksi yhteiskunnan turvaamiseksi;
b) pelastustoimintaan osallistuminen antamalla käytettäväksi pelastustoimintaan tarvittavaa kalustoa, henkilöstöä ja asiantuntijapalveluja;
3) **osallistuminen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 222 artiklaan tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 42 artiklan 7 kohtaan perustuvaan apuun, aluevalvontayhteistyöhön tai muuhun kansainvälisen avun antamiseen ja kansainväliseen toimintaan** ~~osallistuminen kansainvälisen avun antamiseen ja muuhun kansainväliseen toimintaan~~;
4) osallistuminen kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan ja sotilastehtäviin muussa kansainvälisessä kriisinhallinnassa.

Puolustusvoimien muista tehtävistä säädetään erikseen.

Kansainvälisen avun vastaanottaminen

Kansainvälisen avun pyytämisestä on ehdotettu säädettäväksi puolustusvoimista annetun lain 4 a §:ssä. Täysivaltaisuuden kannalta merkityksellisiä ovat myös apua antavien ulkomaisten joukkojen toimivaltuuksia ja joukkojen johtoa koskevat säännökset, joista on ehdotettu säädettäväksi puolustusvoimista annetun lain 4 b §:ssä. Ehdotetussa sääntelyssä ulkomaisen apua antavan joukon ja yksittäisen sotilaan toimivalta on sidottu puolustusvoimien ja sotilasviranomaisten toimivaltaan. Perustuslakivaliokunnan mukaan sääntely toimivallasta jää näin ollen varsin yleispiirteiseksi, vaikka toimivaltaa voidaankin rajata apua koskevassa päätöksessä.

Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan, että perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön valossa vieraiden joukkojen johtosuhteita koskevan sääntelyn puuttuminen vaikuttaa ongelmalliselta perustuslain 1 §:n kannalta. Perustuslakivaliokunnan mukaan arvioitaessa ehdotettua sääntelyä täysivaltaisuuden kannalta on kuitenkin otettava huomioon se, että sotilaallista toimintaa on ylipäänsä arvioitu jossakin määrin eri perustein kuin julkisen vallan käyttöä yleisesti. Merkitystä on perustuslakivaliokunnan mukaan myös sillä, että avunpyynnössä Suomi voisi asettaa tapauskohtaisia rajoituksia joukkojen toiminnalle ja myös sopia muun muassa toiminnan johtosuhteista avun antajan kanssa.

Kansainvälisen sotilaallisen avun vastaanottamista koskeva sääntely muodostuu perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan kokonaisuutena arvioiden perustuslain täysivaltaisuussäännöksen kannalta kuitenkin ongelmallisen avoimeksi. Arvioon vaikuttaa joukkojen toimivaltuuksia ja johtosuhteita koskevan sääntelyn lisäksi myös se, että vastaanotettavan avun sisältöä ja sen edellytyksiä ehdotetaan säänneltäviksi varsin väljästi.

Tämän vuoksi ehdotettua sääntelyä tulee perustuslakivaliokunnan mukaan perustuslain 1 §:stä johtuvista syistä täydentää joko määrittelemällä laissa ehdotettua täsmällisemmin, minkälaista kansainvälistä apua puolustusvoimien toimialalla voidaan pyytää ja vastaanottaa ja säätämällä toimivallan käyttöä koskevista rajoituksista tai vähintään säätämällä niistä ulkomaisten joukkojen asemaa ja johtosuhteita koskevista seikoista, joista on otettava määräykset apua koskevaan päätökseen. Muutos on edellytys sille, että lakiehdotus voidaan säätää tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Puolustusministeriön käsityksen mukaan toimivallan käyttöä voitaisiin perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla rajoittaa säätämällä 1. lakiehdotuksen 4 b §:n 1 momentissa periaatteista, joita Suomelle apua antavan joukon tai yksittäisen sotilaan tulisi noudattaa käytettäessä voimakeinoja Suomen alueella. Rajoitukset olisivat samantyyppisiä kuin mitä on esitetty 12 a §:ssä suomalaisten joukkojen antaessa apua Suomen ulkopuolella.

Ehdotettua sääntelyä voitaisiin lisäksi täsmentää koskien puolustusvoimien toimialalla pyydettävän ja vastaanotettavan avun laatua lisäämällä 1. lakiehdotuksen 4 b §:ään uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin apua koskevan päätökseen sisällöstä. Päätöksessä olisi yksilöitävä esimerkiksi tehtävä, johon apua pyydetään, toimivaltaperuste sekä apuun mahdollisesti sisältyvät sotilaalliset voimavarat. Seuraavassa ehdotus uudeksi pykälämuotoiluksi.

4 b §

Toimivalta ja voimakeinojen käyttö vastaanotettaessa kansainvälistä apua

Joukolla ja yksittäisellä sotilaalla, joka Suomen pyynnöstä antaa apua Suomelle, on toimivalta suorittaa tehtäviä ja käyttää **tehtävän kannalta välttämättömiä** voimakeinoja sen mukaisesti kuin laissa on puolustusvoimille tai sotilasviranomaiselle säädetty. Tätä toimivaltaa rajaavat lisäksi apua koskevan päätöksen määräykset. **Voimakeinoja voidaan käyttää vain siinä määrin ja siihen saakka, kun ne ovat tehtävän kannalta tarpeen sekä hyväksyttävässä suhteessa tehtävän tavoitteeseen nähden.**

Apua koskevassa päätöksessä on määriteltävä tehtävä, johon apua pyydetään, toimivalta, apuun sisältyvät sotilaalliset voimavarat ja mahdollinen voimakeinojen käyttö sekä muut avun antamisen edellytykset.

Puolustusministeriö kiinnittää edellä mainitun lisäksi huomiota siihen, että apua antavien joukkojen ja yksittäisten sotilaiden johtosuhteet määräytyisivät tapauskohtaisesti Suomen avunpyynnön, tehtävän ja Suomen asettamien rajausten mukaisesti. Johtosuhteista ja joukkojen asemasta sovittaisiin avun antajan kanssa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Hallitusneuvos, lainsäädäntöjohtajana
Hanna Nordström

Puolustusvoimien henkilöstön osallistuminen kansainvälisen avun antamiseen

Lisäksi perustuslakivaliokunta käsitteli puolustusvoimien henkilöstön osallistumista kansainvälisen avun antamiseen. Näiltä osin perustuslakivaliokunta ei edellyttänyt säännösten täydentämistä edellytyksenä niiden hyväksymiselle tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunta toi kuitenkin esille, että osallistumisen sotilaallisen voimankäytön tehtäviin olisi suotavaa perustua suostumukseen niiden osalta, jotka ovat aloittaneet palvelussuhteissaan ennen nyt ehdotettavan sääntelyn voimaantuloa.

Puolustusministeriön käsityksen mukaan tämä ei edellytä lakiehdotuksen täydentämistä näiltä osin. Tällaisella menettelyllä ei pystyttäisi takaamaan riittävän osaamisen ja kokemuksen omaavaa henkilöstöä laissa tarkoitettuihin tehtäviin kaikissa tilanteissa.

Puolustusministeriö pitää myös henkilöstön erottelua palvelussuhteen aloittamisajankohdan perusteella yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta hyvin ongelmallisena suhteessa puolustusvoimien lakisääteisiin tehtäviin. Sotilashenkilöstön normaali poistuma tarkoittaisi tässä sitä, että siirtymäaika sotilashenkilöstön virkavelvollisuuksissa kestäisi lähes 30 vuotta. Lisäksi virkavelvollisuuksien erilainen laajuus voisi vaikuttaa tehtäväkiertoon työnantajan hakiessa tietyissä joukko-osastoissa varmuutta henkilöstön suhtautumisessa kansainvälisen avun tehtäviin, mikä ei olisi vanhan henkilöstön edun mukaista.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota myös siihen, ettei henkilöstön tehtävissä annettaessa kansainvälistä apua yleensä ole kysymys virkamiehen siirtämisestä toiseen puolustusvoimien virkaan tai tehtävään. Näin ollen kansainväliseen tehtävään osallistumista koskevaan päätökseen ei saisi hakea muutosta, vaikka siitä tosiasiallisesti seuraisi siirtyminen ulkomaille. Tällainen päätös on valiokunnan mielestä tosiasiassa rinnastettavissa päätökseen, jolla henkilö määrätään toiseen tehtävään tavalla, joka vaikuttaa hänen palveluspaikkaansa ja josta voimassa olevan lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta valittamalla. Valiokunta totesi lisäksi, että ehdotettu sääntely mahdollisuudesta määrätä kansainvälisiin tehtäviin ilman suostumusta ja osittain ilman muutoksenhakumahdollisuutta ei kuitenkaan ole täysin asianmukaista perustuslain 7 (oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen) ja 21 §:n (oikeusturva) kannalta.

Puolustusministeriön näkemyksen mukaan osallistumista kansainvälisen avun antamiseen ei voida rinnastaa virkamiehen siirtoon kotimaassa. Osallistuminen kansainvälisen avun antamisen tehtävään kestäisi todennäköisimmin puolustusvoimien resurssit huomioiden muutamasta päivästä enintään joihinkin kuukausiin. Tehtävä ei edellyttäisi esimerkiksi perheen muuttoa ulkomaille. Tehtävän jälkeen henkilöstö palaisi kotimaahan entiseen tehtäväänsä entiselle paikkakunnalle. Avun antamisen tehtävään osallistuminen rinnastuisi lähinnä ulkomaan virkamatkaan.

Kansainvälisen avun antamiseen suunnitellun joukon perustamisen ja koulutuksen vuoksi henkilö voidaan joutua siirtämään ensin kotimaassa toiseen virkaan tai tehtävään ennen lähtemistä ulkomaille kansainvälistä apua koskevaan tehtävään.

Koulutus- ja harjoitusjakso sisältää muun muassa kansainvälisiä arviointiharjoituksia ja voi joukon laadusta riippuen kestää useampia vuosia. Henkilöllä olisi tällöin oikeus puolustusvoimista annetun lain 41 §: n 3 momentin nojalla valittaa siitä, että hänen

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

palveluspaikkansa muuttuu Suomessa. Säännöksen valitusoikeus koskee vain palveluspaikkakunnan muuttumista toistaiseksi eli pysyvämmän (yleensä vähintään kaksi vuotta) siirron takia kotimaassa.

Kun henkilö määrättäisiin tilapäisesti palvelukseen ulkomaille, ei valitusoikeutta olisi. Kyse olisi puolustusministeriön näkemyksen mukaan työnjohto-oikeuden toteuttamisesta.

Puolustusministeriö toteaa lisäksi, että henkilöstön asemaan liittyen työnantaja toteuttaisi seuraavia toimenpiteitä:

- tavoitteena olisi käyttää tehtäviin ensisijaisesti niihin halukkuutensa ilmoittaneita henkilöitä,
- henkilöstö ja joukot varustettaisiin parhaan mahdollisen suojan antavalla joukko- ja henkilökohtaisella varustuksella,
- joukon kokoonpanossa otettaisiin huomioon evakuointikyvyn ja hoitohenkilöstön tarve,
- osana tehtäviin valmistautumista joukot koulutettaisiin ja harjoitettaisiin tehtävän vaatimalla tavalla,
- turvallisuuden varmistaminen otettaisiin huomioon niin tilannekuvan hankkimisessa, toiminnan suunnittelussa kuin toiminnan toteuttamisessakin,
- ellei edellä mainituilla toimenpiteillä kyettäisi riittävällä tavalla varmistamaan henkilökohtaista turvallisuutta, olisi harkittava, voidaanko joukkoja ylipäänsä lähettää.

Muuta

Puolustusministeriö yhtyy perustuslakivaliokunnan huomioihin, jotka koskevat asevelvollisten osallistumista kansainvälisen avun antamiseen.

Joukkojen asemaa koskevien sopimusten osalta perustuslakivaliokunta piti mahdollisena, että valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää kansainvälisten velvoitteiden voimaansaattamisesta esityksen 12 c §:ssä ehdotetuin tavoin.

2 Huomiota asiantuntijalausunnoista

Puolustusvaliokunnalle annetuissa asiantuntijalausunnoissa lakiehdotuksia yleisesti ottaen kannatettiin ja pidettiin perusteltuina.

Sisäministeriön poliisiosaston asiantuntijalausunnossa tuodaan esiin sisäministeriön valmistelemaan hallituksen esitykseen HE 107/2016 vp sisältyvä poliisilain 9 luvun 2 a §:n 4 momentti, jonka mukaan sisäministeriö voi erityisestä syystä pyytää toista viranomaista antamaan poliisille tukea poliisitehtävän suorittamiseksi kansainvälisessä avunantotilanteessa ilman suomalaisen poliisimiehen läsnäoloa.

Puolustusministeriö pitää parempana, että mikäli suomalaista tuettavaa viranomaista ei ole paikalla, Puolustusvoimat voisi antaa tukea suoraan toiselle valtiolle puolustus-

voimista annetun lain perusteella. Puolustusministeriö on ottanut kantaa asiaan aikaisemmin puolustusvaliokunnalle hallituksen esityksestä 107/2016 vp sisäministeriön hallinnonalan kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista koskevan lainsäädännön muuttamiseksi 8.9.2016 antamassaan lausunnossa (s. 3).

Ammattijärjestöjen yhteisessä lausunnossa kiinnitettiin huomiota epäselvyyteen siitä, millaista apua Suomi voisi antaa, henkilöstön osallistumiseen ja palvelussuhteen ehtoihin sekä hallituksen esityksen valmisteluun.

Puolustusministeriö toteaa että annettavan avun sisältö määräytyisi tapauskohtaisesti avunpyynnön, tilanteen, käytettävissä olevien voimavarojen ja asiaa koskevan päätöksen mukaisesti. Merkittävimmissä tapauksissa päätöksenteko tapahtuisi ylimpien valtioelinten toimesta siten kuin kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta ehdotetussa laissa säädettäisiin.

Kansainvälisen avun antamiseen käytettäisiin toiminnan nopeuden ja tehokkuuden varmistamiseksi tarvittaessa kaikkia mahdollisia puolustusvoimien suorituskykyjä.

Ensisijaisesti kyseeseen tulisivat kriisinhallinnan joukkopooliin kuuluvat joukot, Suomen kansainväliseen toimintaan ilmoittamat muut joukot tai Puolustusvoimien kansainväliseen toimintaan sitoutuneesta henkilöstöstä muodostetut kokoonpanot. Nämä joukot on koulutettu ja varustettu hyvin ja niiden osaaminen on arvioitu kansainvälisissä harjoituksissa.

Sellaisiin tehtäviin, joissa voi tulla kyseeseen sotilaallisten voimakeinojen käyttö, käytettäisiin ensisijaisesti kansainvälisiin tehtäviin ilmoitettuihin joukkoihin sitoutuneita ammattisotilaita.

Ulkoistettujen toimintojen osalta puolustusministeriö toteaa että Millog Oy tuottaa kunnossapitopalvelut suomalaisille kriisinhallintajoukoille ja kansainvälisiin harjoituksiin osallistuville joukoille. Puolustusvoimien toimintaan ja joukkoihin välittömästi liittyvän kunnossapidon osalta myös Millog Oy:n toiminnalta vaaditaan kansainvälistä yhteistoimintakykyä ja sopivuutta, jota voidaan oppia ja testata vain kansainvälisissä yhteyksissä. Millog Oy vastaa henkilöstön saamisesta ja palvelussuhteen ehdoista, jotta se kykenee tuottamaan puolustusvoimille kumppanuussopimuksen edellyttämät palvelut.

Puolustusvoimat on osallistunut hallituksen esityksen valmisteluun esimerkiksi palvelussuhdekysymysten ja muiden henkilöstöä koskevien asioiden osalta. Henkilöstöjärjestöille ratkaisuja perusteluineen on esitelty puolustusministerin johtamassa tilaisuudessa, puolustusministeriön henkilöstöpoliittisessa yhteistoimintaelimessä sekä Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan seminaarissa. Henkilöstöjärjestöiltä on pyydetty lausunto esitysluonnoksesta. Saatuja lausuntoja on käsitelty hallituksen esityksen yleisperusteluissa.

Kansainvälisen avun antamiseen liittyviä henkilöstöasioita on käsitelty laajemmin hallitusneuvos, henkilöstöjohtajana Jari Kajavirran puolustusvaliokunnalle 12.10.2016 antamassa lausunnossa.

Hallitusneuvos, lainsäädäntöjohtajana
Hanna Nordström

3 Lakiviittaukset

Puolustusministeriö toteaa lisäksi, että laki tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä (1552/2016), johon viitataan 1. lakiehdotuksen 12 b §:n 1 momentissa ja 3. lakiehdotuksen 62 §:n 2 momentissa, on tullut voimaan 1.1.2017.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Kansainvälisen avun antaminen ja vastaanottaminen

Puolustusvaliokunta 16.2.2017

Lainsäädäntöjohtaja Hanna Nordström

HE 94/2016 vp
Laki puolustusvoimista

2 §

Puolustusvoimien tehtävät

Puolustusvoimien tehtävänä on:

1) Suomen sotilaallinen puolustaminen;

2) muiden viranomaisten tukeminen;

3*) osallistuminen kansainvälisen avun antamiseen ja muuhun kansainväliseen toimintaan; sekä*

4*)* osallistuminen kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan ja sotilastehtäviin muussa kansainvälisessä kriisinhallinnassa.

PLM:n muutosehdotus (tehtäväsäänтelyn täsmentäminen 2 ja 12 §:n perusteluissa esitettyjen seikkojen kaltaisilla maininnoilla):

3) osallistuminen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 222 artiklaan tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 42 artiklan 7 kohtaan perustuvaan apuun, aluevalvontayhteistyöhön tai muuhun kansainvälisen avun antamiseen ja kansainväliseen toimintaan; sekä

HE 94/2016 vp
Laki puolustusvoimista

4 a § Kansainvälisen avun pyytäminen

Jos päätöksentekoa koskevassa laissa ei muuta säädetä, PLM voi UM:ää kuultuaan pyytää puolustusvoimien toimialaan kuuluvaa apua

toiselta valtiolta, EU:lta tai kansainväliseltä järjestöltä

YK:n peruskirja ja muut kansainvälisen oikeuden säännöt huomioon ottaen.

HE 94/2016 vp
Laki puolustusvoimista

4 b § Toimivalta ja voimakeinojen käyttö vastaanotettaessa kansainvälistä apua

- Suomen pyynnöstä Suomelle apua antavan joukon toimivalta suorittaa tehtäviä ja käyttää voimakeinoja määräytyy kansallisen lainsäädännön nojalla ja apua koskevan päätöksen määräysten mukaan.

PeVL 65/2016 vp - HE 94/2016 vp

- Kansainvälisen avun vastaanottaminen
  - ”Ehdotettua sääntelyä tulee perustuslain 1 §:stä johtuvista syistä täydentää
  - joko määrittelemällä laissa ehdotettua täsmällisemmin, minkälaista kansainvälistä apua puolustusvoimien toimialalla voidaan pyytää ja vastaanottaa ja säätämällä toimivallan käyttöä koskevista rajoituksista
  - tai vähintään säätämällä niistä ulkomaisten joukkojen asemaa ja johtosuhteita koskevista seikoista, joista on otettava määräykset apua koskevaan päätökseen.
  - Muutos on edellytys sille, että 1. lakiehdotus voidaan säätää tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.”

4 b §
Toimivalta ja voimakeinojen käyttö vastaanotettaessa kansainvälistä apua

- täsmennetään voimakeinojen käyttöä koskevaa 1 momentin sääntelyä
  - vain tehtävän kannalta välttämättömät voimakeinot
  - suhteellisuusperiaate
- lisätään uusi 2 momentti apua koskevan päätöksen sisällöstä
  - tehtävä, johon apua pyydetään
  - toimivalta
  - apuun sisältyvät sotilaalliset voimavarat ja mahdollinen voimakeinojen käyttö
  - muut avun antamisen edellytykset

4 b §: PLM:n muutosehdotus

4 b §

Toimivalta ja voimakeinojen käyttö vastaanotettaessa kansainvälistä apua

Joukolla ja yksittäisellä sotilaalla, joka Suomen pyynnöstä antaa apua Suomelle, on toimivalta suorittaa tehtäviä ja käyttää tehtävän kannalta välttämättömiä voimakeinoja sen mukaisesti kuin laissa on puolustusvoimille tai sotilasviranomaiselle säädetty. Tätä toimivaltaa rajaavat lisäksi apua koskevan päätöksen määräykset. Voimakeinoja voidaan käyttää vain siinä määrin ja siihen saakka, kun ne ovat tehtävän kannalta tarpeen sekä hyväksyttävässä suhteessa tehtävän tavoitteeseen nähden.

Apua koskevassa päätöksessä on määriteltävä tehtävä, johon apua pyydetään, toimivalta, apuun sisältyvät sotilaalliset voimavarat ja mahdollinen voimakeinojen käyttö sekä muut avun antamisen edellytykset.

PeVL 65/2016 vp - HE 94/2016 vp

Puolustusvoimien henkilöstön osallistuminen kansainvälisen avun antamiseen

- ”Osallistumisen sotilaallisen voimankäytön tehtäviin olisi suotavaa perustua suostumukseen siltä osin kuin on kyse sellaisista henkilöistä, jotka ovat aloittaneet palvelussuhteissaan ennen nyt ehdotettavan sääntelyn voimaantuloa.”
- PLM:n käsityksen mukaan tämä ei edellytä lakiehdotuksen täydentämistä.
  - Tällaisella menettelyllä ei pystyttäisi takaamaan riittävän osaamisen ja kokemuksen omaavaa henkilöstöä tarkoitettuihin tehtäviin.
  - Erottelu palvelussuhteen alkamisajankohdan perusteella yhdenvertaisuuden kannalta ongelmallista.

PeVL 65/2016 vp - HE 94/2016 vp

Puolustusvoimien henkilöstön osallistuminen kansainvälisen avun antamiseen

- ”Nyt ehdotettu sääntely mahdollisuudesta määrätä kansainvälisiin tehtäviin henkilöstöä ilman suostumusta ja osittain ilman muutoksenhakumahdollisuutta ei kuitenkaan ole täysin asianmukaista perustuslain 7 ja 21 §:n kannalta.”
- PLM:n käsityksen mukaan tämä ei edellytä lakiehdotuksen täydentämistä.
  - Osallistumista kansainvälisen avun antamiseen ei voida rinnastaa virkamiehen siirtoon kotimaassa.
  - Kun henkilö määrättäisiin tilapäisesti palvelukseen ulkomaille, ei valitusoikeutta olisi. Kyse olisi puolustusministeriön näkemyksen mukaan työnjohto-oikeuden toteuttamisesta.